

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . „ 2.—
četrtletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0'10

Št. 45.

V Ljubljani, dne 7. oktobra 1910.

Leto V.

Draginja.

Iz delavskih krogov se nam piše:

Veliko se v sedanjem času govori in piše o draginji, prirejajo se shodi, obhodi in enaki protesti, sprejemajo se z navdušenjem resolucije, podajajo spomenice, pa vse skupaj ne izda nič. Ali bo to sploh kaj pomagalo, se vpraša ubogi delavec, ali odgovora mu ne more nikdo dati, ker bi ga vsak sam potreboval. Ali bo kaj pomagalo, ako se dovoli uvoz živine ali celo argentinskega mesa? Nič! Kdo bo imel od tega dobiček? Zopet le jud, in judom se dandanes itak še ne godi slabo, ampak narobe: vedno bolje. Naše mnenje je in ostane, da je kriv tega vsega zla neusmiljeni davčni vijak, ki sili kmetovalca, ki prideluje živila, in malega prekupčevalca, s katerim pridemo mi v dotiko, da podražujeta svoje pridelke in izdelke, da zamoreta zadostiti davčnemu žrelu.

Sovražniki kmeta trdijo, da je kmet kriv draginje, on baje draži živila. Če si pa to trditev malo od bližje ogledamo, videli bomo kmalu, da so ta predbacivanja popolnoma neopravičena, če ne celo neumnozlobna. Kaj takega zamore le trditi tisti, ki nikoli ni videl kmeta, kako se koplje v pōtu svojega obraza za svoj obstanek. Kdor dandanes od kmetije obogati, ne dela sam, ampak drugi delajo zanj. On je le po imenu kmetovalec, v resnici pa je mešetar in izkoriščevalec bede drugih svojih sokrajanov. Če hodimo po naši domovini, naletimo v vsaki vasi na kako »imenitno gostilno«. Tam se ustavimo, da malo odpočijemo in ako imamo oči odprte, kmalu izprevidimo, kje da smo. V gostilni sede izmozgani okoličani, pijejo na krēdo in ponujajo »birtu« tele, praseta in druge, mnogokrat doma prepotrebne stvari, »ker tako krvavo potrebujejo denarja«. Mogotec se jim roga in zatrjuje, da ne rabi nič, v dnu svoje nepošteno duše si pa misli: para le omehčaj se, saj bom dobil od tebe vse, kar in kakor bom hotel. In ako zunaj vasi koga povprašamo, kdo in kaj je ta, izvedeli bomo, da pred nedavnim časom še ni imel nič, a on pa se razume, ima gostilno, štacuno, trži s poljskimi pridelki,

hodi po sejnih in baranta tudi z grunti. Ne hvali ga nihče, ampak kolnejo ga, in vendar — morajo k njemu. Tak človek ni kmet in o takem mi ne govorimo. Kmet je za nas oni, ki se peha od zgodnjega jutra do poznega večera, ki vztrepče pri vsakem črnem oblaku za svoj obstanek. On ne draži živil, ker je v premnogih slučajih svoj pridelek primoran za vsako — če še tako sramotno nizko ceno prodati, da dobi denar za delavce in za davke. Dokaz, da živi kmet dandanes v neznosni denarni sili, so številke v knjigah posojilnic, ki vse dobro uspevajo.

Na kmetih, posebno pa v goratih krajih, primanjkuje vedno bolj in bolj delavcev. Mladi, krepki naraščaj bega v mesta in tovarne, žalibog premnogokrat v svojo lastno pogubo. Fantje, ki so odslužili vojake, se le redkokdaj vrnejo na svoj dom k staršem, da bi pomagali pri delu in postali enkrat sami čili gospodarji. Ne samo, da odtegnejo s tem nepremišljenim početjem domači grudi delavno moč, še svoje dote potegnejo za seboj, da si v tujini olajšajo bedo in postanejo nazadnje popolni sužnji brezvestnih izkoriščevalcev. Pred nedavnim časom so bili kmetje, ki so si nabavljali stroje, še redki, ali danes najdemo povsod slamoreznice, mlatilnice in drugo enako šaro. Ali kaj pomaga najmodernejša mlatilnica, če ni kaj mlatiti, in slamoreznica, če ni živine, za katero naj bi rezala. S cepci je izginil blagostan iz kmetijskih vasi in z modernimi stroji je prišla moderna beda. Množeče se tovarne odjedajo kmetovalcu delavne moči in čigave so tovarne — židove. Pri židu pa še noben delavec ni obogatil, ampak se je le izmozgal in izžemal tako, da je prej ali slej gotova nadloga domači občini. Torej domačin, ki delaš in garaš, skrbi še za penzijo židovim delavcem! Plačuj, pa molči, to je tvoja usoda. Mirno prenašaj, da te preklinjajo kot povzročitelja draginje.

Zadnje dni se socialna demokracija repenči radi draginje. O ti hinavščina! Morda se nam posreči dokazati, da je ravno socialna demokracija največ kriva draginje.

Zgoraj smo rekli, da silijo mlade delavne moči v mesta, v tovarne in da so tovarne židovske. Žid pa socialno-demokraški gene-

rati so itak eno in isto. Demokraški vodje umejo s svojimi vedno laži-obljubami ljudstvo slepiti, da bodo oni pripomogli delavstvu do neverjetnih plač. Neizkušnega to vleče, češ, dobro zaslužiti in kolikor mogoče nič delati, to bo »nobel« življenje. Akoravno kmalu sprevidi, da se je varal, vendar ne mara se na prsa potrkati in vzdihniti »Oče, grešil sem, sprejmi me zopet za svojega sina,« on je že sodrug in sodrug ne prosi, on le mirno trpi in živi v nezadovoljnosti, ki mu je po generalih predpisana. Socialno-demokraška armada pa le vedno narašča in to je smoter voditeljev, da le »nese«. Za števne člana, oziroma sodruga je tudi oni dober, ki strada in trpi, da se Bogu usmili in v »sodružno bisago« nič ne vplačuje; seveda plačujoči sodrugi so bolj obrajtani — a obljubljenih dobrot pa so vsi enako deležni. Dobe ne ti nič, ne oni nič, ampak vsi skupaj tvorijo ono čredo pohlevnih ovac, katere čifutski delodajalci marljivo strižejo. Socialno-demokraški vodje pa so pastirji z ostrim bičem, oprtani z velikimi torbami, v katere spravljajo judežove groše, katere sprejmejo od podjetnikov. Smešno in žalostno obenem pa je, da delavec, ki je na kmetih zrasel in videl, kaj je res in kaj ne, tem hinavcem še veruje in sicer v svojo pogubo.

Umevno je torej, da nastane draginja, ako je pridelka malo, konsuma pa veliko, ali opravičeno pa to ni, če draži prekupec, ne pa producent. Je-li treba, da branjevka za koš jabolk toliko strži, kakor za tri koše, če jih ni toliko dobila. Mislimo, da ne. To je oderuštvo, ki ga merodajni faktorji mirno gledajo in trpe in se rajši lasajo za politična prvenstva, ko pa da bi se brigali za ljudski blagor. Le čevlje sodi naj kopitar!

Godrnjati je lahko, a svetovati in pomagati je težko. Vendar pa si usojamo nekoliko nasveta, ker častniki-zmagovalci so se tudi od vojakov včasih kaj naučili. Da se neznosni draginji odpomore, ne pomaga kleti agrarcev in kmetov, ampak treba je drugih sredstev. V velikih mestih naj se ustanovijo tržnice, ki pa naj bodo občinska last in uravnane, kakor navadne velike trgovine. V teh prodajalnah naj se dobe vsakdanja živila po cenah, ki jih določa ljudsko za-

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Ves zatopljen v svoje misli se vsede k mizi; ne čuti, da so njegovo truplo objele mehke blazine; ne pazi na lične cvetličnate vence, ki jih je prinesla v dvorano truma zlatolasih dečkov v srebrotkanih tunikah. Njegovega očesa ne mika velika srebrna skleda, ki tehta pet sto liber, s svojimi umetno izdelanimi prizori iz trojanske vojke; njegovega ušesa ne vabi mila harmonija piščalk, ki naznanjujejo, da se bo začelo kosilo.

Težka svilena zagrinjala zašume.

»Blagor milostljivemu Sceviju!« zadoni iz dvorane klijentov. Gostje vstanejo; mnogi se ošabno smejejo; drugim se bere zavist na obrazu — na bogati postelji leži Scevij in nese ga truma aleksandrijskih robov v dvorano; postavijo ga na konec zgornje mize; obenem hite služabniki s srebrnimi posodami okolo gostov, da jim polijejo roke in noge z ledeno vodo.

Prineso prvo jed za pokušnjo na mizo: ta je osel iz korintiškega bronca z dvema vre-

čama, v katerih eni so bele, v drugi črne olive. Hrbet mu prikrivate dve veliki skledi, v skledah so polhi, politi z medom in makom. Razun tega prinašajo sirske klobase na srebrnem pražnu, vmes tudi sirske breskve, peške granatnih¹⁾ jabelkov. K tem sladkarijam pridejana je srebrna kokoš, iz čije perot padajo pavova jajca. Nato doneso vino v steklenicah z naslovom »stoletni Opimijanec«,²⁾ čigar kaplje bi se vsaka dala preračunati. Akoravno pijo po starodavni rimski šegi z vodo pomešano močno pijačo, jim vendar pride do živega; čistejši je pogled in prostejše se čuje beseda v Scevijevi obednici.

Zraven Avla sedi domači gospodar sam, na drugi strani Lucij Pizon; prizadevata si na novo napolniti mladeničevo kupo, ki je bila le napol izpraznjena. Avel se upira, ker je navajen zmernosti in vendar čuti, kako se nenavadna pijača pereče pretaka po njegovih žilah in rdeči njegovo obličje.

Sedaj pride druga jed na vrsto. Služab-

nik ponuja v srebrni peči gostom kruha, osem strežajev pa prinese dvoje zlatih namizij. Pod pokrovom prvega namizja v mogočni skledi so umetno napravljeni zajci in perutnina. Plitvica drugega namizja kaže ribnjak, kjer plava mnogo rib, med njimi tudi znamenita murena, katero so redili, kakor vé povedati pravljica, z mesom sužnjev. Ribe so polite s kavijarjevo³⁾ juho, ki teče iz rogov štirih srebrnih podob, s katerimi so olepšani vogali skled. A še nekaj bolj mikavnega očesu in želodcu bo osupnilo goste bogatega Scevijsa. Prineso desko in na njej merjasca; iz palmovih vej spletena jerbaščka mu visita v zobeh z datlji in tebanjskimi orehi. Bradat mož v surovi lovski suknji stopi k mizi, da razreže divjačino. Z lovskim nožem odpre stran merjascu in roj drozgov prifrči iz rane in frfra po sobi semintje; a takoj jih nalašč v to postavljeni tičarji polove v mreže.

(Dalje prihodnjič.)

¹⁾ Granatno jabelko ali margarena.

²⁾ Opimijanec = dobro vino, ki so ga radi srkali Rimljani in ga drago plačevali.

³⁾ Kavijar so osoljene ikre mnogih rib. Znano je, da jih rabijo za slastne polivke. Že Grki in Rimljani, ki so bili zelo kočljivi in sladkosnedni, so jih radi imeli.

stopstvo. Z branjarijo pa proč! Tržnice* naj bi nabavljale potrebno blago potom zadrug brez prekupcev. S tem bi se dala tudi zadrugam življenjska moč, dočim jih sedaj tlačijo poprej opisani liberalni vaški baroni. Kar dežela pridela, bodi v prvi vrsti na razpolago domačinom in kar preostaja, se proda v tujino, ne pa kakor zdaj: v Ljubljani skoraj ni dobiti fižola, a na Francosko ga pa kar cele vagone prodajajo. Ljubljanski mesarji trde, da primanjkuje živine; ob vsakem sejmu pa se je po več vagonov odpošlje v tujino. Kmet o tem skoro da nič ne vé, to dela le mešetar-prekupčevalec in si pri tem baše svoj žep. Tako gre z vsemi domačimi pridelki, naše zelje in naš krompir gresta v orijent, a mi pa naj živimo o Frankovi ali pa Kolinski kavi. Grajalno se je že, da na trgu gospodinje same draže živila, ker pri prodajalkah takorekoč »zlicitirajo« blago. Seveda, da prevzetnost še ni izumrla, posebno pa pri nežnem spolu ne, vendar si pa osmelimo trditi, da se med temi damami nahajajo tudi mešetarice, ki delujejo v prid branjevkam. To je, ali je tako ali tako, škandal, ki ga bi morale oblasti brezobzirno zatreti. Cene bi morale biti oblastveno določene in vsak prestopok bi se naj strogo kaznoval, ne pa kakor pri mesarjih, ki imajo cene samo na deskah napisane, prodajajo pa, kakor se kateremu ravno zljubi.

Apelujemo že sedaj na naše bodoče zastopnike v občinskem svetu, da se potrudijo kolikor mogoče kmalu zamašiti nevarnost grozeče vrzeli v javni upravi. Moderna tržnica in nje času in razmeram primerno vrejena uprava gotovo ne bi neugodno vplivala ne na prebivalstvo in ne na tuje goste, kot pa kak »sfušan« hotel in druge take drage naprave, ki so dovedle do tega, da se danes v Ljubljani za eno krono že sploh nič ne dobi.

Da pa bode občinske svet za ljudstvo, treba je, da obstoja iz ljudstva, ne pa iz mogotcev, ki so jim someščani deveta briga; kimovcev, ki se brezpogojno klanjajo Ene-mu, čigar vlezmožnost bodo Ljubljanci še dolgo občutili. Res je, da so razmere tudi drugod take, kot pri nas, da je draginja splošna, ali da se pa zoper njo ni nič ukrenilo, v tem pa je Ljubljana edina na svetu. Je vendar javna tajnost, da so mesarji pod protekcijo bivšega Njega počenjali, kar so hoteli, samo da so molčali o umazanosti v klavnici in ledenici, in vendar trde, da jim bivši On ni bil nikdar naklonjen. Da to trditev podkrepijo, so brez vsakega ugovora od strani oblasti cene mesu zopet zvišali. Če res ne morejo izhajati, naj pa obrt opuste, kdo jih bo pa pogrešal, ker si itak polovica prebivalstva ne more več mesa privoščiti.

× × ×

Naš dopisnik je Ljubljčan, ampak kar navaja, ne čuti zgolj Ljubljčan, čuti to delavstvo povsod. Mi smo že večkrat pisali, kaj da predvsem povzroči sedanjo nepopisno draginjo: prekupci, mešetarji, branjarije, zveze velikih bogatašev. V Ljubljani sami je pa draginja hujša kakor kje drugje, ker ljubljanski — zdaj razpuščeni občinski svet ni prav ničesar storil, dasi je bila gospoda zelo gostobesedna.

Deželni zbor kranjski.

V sredo, dne 5. t. m. se je sešel kranjski deželni zbor k rednemu zasedanju, ki je bilo po vsebini in uspehu dosedaj zelo važno in plodonosno. V prvi seji se je sprejel nov mestni statut volivnega reda za mestno občino Ljubljano, po popravkih in priporočilih ministrstva. S tem volivnim redom se je zagotovila volivna pravica tudi delavcem, kar je brez dvojbe velik napredek za Ljubljano. Liberalci so se po svojih gromovnikih sicer upirali, toda zastoj. Slovenska Ljudska Stranka ne more in ne sme dalje trpeti brezpravnosti delavnega ljudstva in zato je tudi sprejela novi mestni statut. Proti je glasoval tudi Gangl, ki pri vsaki priliki, razun v Beli Krajini, tako iskreno povdarja pravice brezpravnih. Pribijemo, da je ta demokrat glasoval proti volivni pravici delavcev, kakor jim jo določa novi volivni red za Ljubljano. Dr. Zajc pa je stavil nujen predlog za reorganizacijo deželnega zdravstvenega sveta. V četrtek se je pa razpravljalo o premembi občinskega volivnega reda na deželi. Tudi ta se je sprejel po predlogu deželnega odbora. Razprava je bila zopet zanimiva. Ganglu se je zdel predlog premalo demokratičen, v katerem so premalo zasigurane pra-

vice in uspehi sedaj brezpravnih. Dr. Eger je pa trdil, da ta volivni red premalo varuje velike davkoplačevalce in da bodo po njem dobili le »nižji« vso oblast. Oba sta izjavila, da bosta glasovala proti. Čudna pota opozicije proti spremembi občinskega volivnega reda. Po tem volivnem redu dobe tudi v kmečkih občinah delavci, ki ne plačajo direktnih davkov, volivno pravico. Načrt zakona je bil sprejet z glasovi poslancev Slovenske Ljudske Stranke. Demokratični Gangl in zastopnik kapitalistov, Eger, sta s svojimi tovariš glasovala proti. Radovedni smo, kako bo Gangl svoje stališče zagovarjal v Idriji pri rdečkarjih in v Beli Krajini pred kmeti. Sicer je le eno telo, toda dve nasprotni duši. Krščansko-socialno delavstvo se bode nove pravice brez dvojbe poslužilo z vso silo in si priborilo prvemih mest v občinskih odborih. Slovenski »klerikalci« pa so pokazali zopet, da so veliko naprednejši, kakor pa liberalno socialno-demokratična klika v deželnem zboru.

Tobačno delavstvo.

Čudna pota ravnatelja. Ko smo zadnjič čitali v »Naši Moči« o surovem nastopanju nekega tobačnega uradnika v naši tovarni, smo se čudili, kako more izobražen in izšolan človek tako postopati. Še bolj se pa moramo čuditi, da je tudi naš ravnatelj začel ubirati ravnotako čudna pota in breknati na zelo debele in nizke strune. Nekaj naših delavk je šlo in ga prosilo, da bi smele oditi ob pol 12. uri domov, ker ima vsaka po kopicico malih otrok, ki lačni doma čakajo kakor ptiči v gnezdu, da jim preskrbi mati hrane. A naš ravnatelj je zaprl okna in zarohnel nad njimi: »Ako nočete delati, pojdite domov, pa dobim drugih delavk namesto vas, kolikor jih hočem.« Gospod ravnatelj sam dobro vé, da je tako postopanje od njegove strani neumestno, kar dokazuje dejstvo, da je poprej okna zaprl, da bi se njegov glas ne slišal skozi odprta okna. Sedaj pa tudi razumemo, odkod dobi nadziralno osebje tisto »korajžo«, da proti delavstvu tako oblastno postopa. — Delavke so prosile na prav dostojen način in niso takega odgovora pričakovale. Posebno jih je bolelo očitjanje, češ, da ne marajo delati; g. ravnatelju je znano, da te delavke vedno natančno izdelajo izročeno jim delo in da bi erar popolnoma nič ne trpel pri tem in da jih pri njih prošnji ni vodila lenoba ali pa mržnja do dela, ampak zgolj skrb za doma jih pričakujočo lačno deco; pa jim je kljub temu dal tak odgovor. Če se ta kratek odmor dovolj materam, ki poroda pričakujejo in delavka dojiljam, ne vemo, zakaj bi se isto ne dovolilo materam-delavkam, ki imajo doma po šest lačnih majhnih otrok in ki nimajo človeka, ki bi jim kosilo skuhal. No, bo pa treba potrkati na višje mesto!

Prihodnjo sredo bomo imeli delavski shod v prostorih S. K. S. Z. — K shodu pride tudi g. dr. Krek. Več o sporedu shoda bomo že v kratkem izvedeli.

Prometna zveza.

Z bohinjke proge. Razmere, ki se gode zadnja dva meseca od Jesenic do Bleda, nam silijo pero v roko, da izve tudi javnost, kako se godi nam prožnim delavcem. Kdor se je že tod vozil, je že gotovo opazil strme bregove ob progji. Pred dvema letoma so se tu utrgali plazovi. Napraviti hočejo zatvornice, ki bi zaprle snegu pot. Zato so napravili približno 600 metrov visoko v goro tir, po katerem se vleče z ročnim dvigalom. K temu dvigalu so nas postavili, da gonimo od jutra do večera, kakor jetniki na galeji, ter dovažamo na vrh razni material. Obljubili so pa nam doklade 80 vinarjev na dan. Pomislite pa, kaka je ta doklada. Zjutraj ob 6. uri mora že vsak biti visoko v gori na svojem mestu, kdor stanuje malo proč, mora še pred peto uro od doma. Na progji imamo dopoldne in popoldne odmor za malo južino, tu so to odpravili, le opoldne je toliko prost, da vsak povzije, kar je sabo prinesel. Potem pa vrti cel dan, ko si že lačen, ko v goro prideš. Zapuščeni smo, da še vode primanjkuje, da bi si vsaj žejo gasili. Da nam ni dolgčas, imamo za tovariše nekaj bratov Hrvatov ter ljubeznivega delovodjo, ki nas kratkočasi z raznimi psovki, ki mu pa kot izobražencu ne pristojajo. Pa bi kdo rekel, zakaj pa hodite gori? Ali če kaj ugo-

varjaš, ti pa reče: »Če ti ni prav, pa pojdi«. To so naše doklade na progji, katere moramo pa dvakrat z najhujšim naporom zaslužiti. Ali ne vedo drugega načina, da bi se snegu zaprla pot ni progjo?

Iz goriške okolice. Tihi smo bili na Goriškem železničarji kakor v grobu. Kdo bi ne mislil, da uživamo vso udobnost in srečo te doline solz? In vendar, ako ne slabši, boljše se nam ne godi kakor drugim. Bil smo brez enotne organizacije, tuintam si naletel na kakega socialistu ali tržaškega »narodnjaka«, a to je bilo vse brezpomembno — »tlaka«. Dovolj je bilo slišati pri posameznikih pritožb in vročih vzdihov po zboljšanju službenih razmer, a da bi se bil kdo zavedal, da za zidanje stavbe je potreben — temelj, za železničarje dobre organizacije, tega ne! Proč »vrseti« so bili in so še za razdiranja in metanja polen pred noge onim, kateri se žrtvujejo v blagor vseh. — Kljub vsem zaprekam in težkočam postavili smo temelj organizaciji, a ne rdeči sleparski ali liberalni frakarji, edini pravi organizaciji železničarjev: »Prometna zveza«, koja deluje na temelju katoliških načel, na kojem temelju je edino mogoče dejanski napredek in ne le »napredek«. Središče in zbirališče smo postavili v Prvačini, kot nalašč za to pripravi kraj. Tovariši somišljeniki! Koliko skelečih ran čaka temeljite operacije, rane, katere sploh ne spadajo več v dvajseti vek. Rane, pod katerimi hira in si koplje prerani grob toliko družinskih očetov! Te pekoče rane pa je mogoče celiti edino potom dobre, zdrave organizacije, in ta je naša »Prometna zveza«, h kateri naj pristopi vsak železničar, kateri zna zdravo in pošteno misliti in kateri si upa na dan pod imenom: katoličan. V današnjih dneh, ko je, oziroma se čuti socialno zlo in beda na vrhuncu, naj stoji kdo izven vsake organizacije; tak pač mora imeti slaba »kolesca«. Kolikokrat se prigodi, da železniška uprava vrže tebi nič meni nič kot invalida na cesto že celo definitivno nastavljenega. In kaj pa naš delavec, za katerega stalnost se je treba še bojevati in kateri je izpostavljen vsem vremenskim neugodam ter je plača v sedanjih draginjskih razmerah naravnost škandalozna. Pričakovati bi blo, da b državna uprava v svojih podjetjih prva temeljito odpravila ono socialno zlo, katero danes igra glavno vlogo v tem svetovnem vrvenju. In vendar ravno v upravi državne železnice je še toliko temeljite preuredbe potrebno, in to v korist uslužbencev in pa uprave same. Danes, ko so se že najtrdovratnejše kapitalistične družbe udale ter vpeljale osem- oziroma deseturno delo, pa ima naša državna železnica uslužbenca z 18urno službo in 12urnim počitkom.

Železničar. Glasilo soc. demokratov, razpravlja in opravlja v svoji 19. številki pasivni odpor juž. železničarjev prav po njemu lastni maniri. To mu ne zamerimo, kajti kaj boljšega njegovi bratci itak ne bi razumeli, ker so dresirani le na obrekovanje. Pod naslovom »Puhloglavje ljubljanskega južno železniškega uradništva« pa je postal oseben in to imenujemo navadno infamijo. Če naslovi svoje denunciranje že splošno na uradništvo in si zbere za tarčo njegovih že zdavno zarjavelih pšic potem samo štiri — ali je to doslednost soc. demokratov. Smelo upamo, da podlo napadeni ne bodo ostali primernega odgovora dolžni, dasiravno na tukajšnji postaji uživajo soc. demokrati tak rešpekt, kot nikoder drugod. Vse se jim ugoditi, tudi če je treba koga na cesto vreči. Da so postali tako predrzni in prevzetni se imajo zahvaliti le gotovim gospodom, ki se soc. demokratskih »interesov« bolj boje, ko vrag križa. Ali so ti tudi puhloglavi? Menda že, naslov se glasi na vse. Rdečkarji, prav tiho vam na ušesa povemo, tudi vaše gobe ne rasejo do oblakov.

Dopusti za delavce. Glavno ravnateljstvo južne železnice je izpopolnilo določila glede dopustov. Kar se tiče delavcev bodi našim članom tukaj pojašnjeno. Stalni delavci imajo pravico, če služijo že cela tri leta, tri dni. čez deset dosluženih let 6 dni, čez 20 dosluženih let devet dni in čez 30 dopoljenih let pa 12 dni dopusta na leto za prositi, ne da bi izgubili na dnevnicini. Dopust v svrhu orožnih vaj se tukaj ne všteva. Ta določba stopi v veljavo s pričetkom prihodnje dopustne dobe, katera šteje namreč od 1. aprila pa do 31. marca vsakega leta.

K provizijskemu statutu izide kmalu dodatek § 34 a, katerega člani naj gotovo na pravem mestu v knjižice prilepijo, da se ne izgubi, ker usebuje važna določila. Ako

namreč član, ki uživa provizijo umrje, dobi vdova ali pa otroci, ali pa osebe, ki dokažejo, da so njega v boleznih stregle in mu pogreb oskrbele posmrtno od pravnino v znesku trikratne mesečne provizije. To soglašja z enako odredbo za penzioniste, ki se je izvojevala v zadnjem boju.

Kaj pripoveduje lisjak. Dolgo časa smo pogrešali našega lisjaka in že smo mislili, da mu je kak rdeč »jager« življenje upihnil. Vendar pa se je potikal prav blizu; bil je namreč na državnem kolodvoru v Ljubljani in zdaj nam je poslal od tam razglednico s prav čudno sliko. Namalano je skladišče od zunaj in znotraj, nebrot delavcev; eni nosijo »rdeče« grebene ter korakajo kakor tisti prikljavki petelinčki gori in doli, drugi pa, ki nimajo tistih grebenov se pehajo v potu svojega obraza z delom. Posebno opaziti je nekega slugo in nekega pisarja, ki najbrž misli, da je od nju odvisno, da se kolesa pri vlakih še sploh vrte. Ker sta pa drugače prav navadna človeka, svetovali bi jima da postaneta krotkejša in pustita sotovariše lepo pri miru, ker drugače zna naš lisjak neusmiljeno z repom mahitati po njih.

Javna prošnja na gospoda nadzornika in načelnika postaje Ljubljana državni kolodvor. V našem skladišču se dela od 7. ure zjutraj pa do 12. ure opoldan in od 1. ure popoldan do pol sedme ure zvečer. Mi prosimo, da se delavne ure preuredijo tako, da se popoldan začne ob pol 2. uri in neha ob 6. uri. Z veseljem bomo med tem časom pridneje delali, da uprava ne bode imela škode, če nam to pohlevno prošnjo usliši. Povsod, po vseh podjetjih se neha z delom ob šesti uri, zakaj pa ravno pri nas ne bi bilo to mogoče. Delavstvo.

Soc. demokrati venomer trde, da oni nikogar ne terorizirajo. V dokaz, da je to navadna velika laž, navedemo sledeči slučaj. Člani Prometne zveze so na neko svoje zborovanje povabili tudi sotovariša A. Z., da on poroča o delovanju in doseglih uspehih delavskega odbora na Dunaju, ker je on od vsega delavstva voljen član te korporacije. A. Z. se je odzval povabilu in podal stvarna pojasnila. To pa sodrugom ni všeč, oni reklamirajo njega zapristnega »svojca« in mu predbacivajo najpodlejše stvari, ker se je osmelil posetiti nesocialdemokratski shod, ne da bi poprej na Resljevi cesti generalni štab vprašal za dovoljenje. Mogoče bi ga bili zaprisegli, da ne bi izdal kakih tajnosti iz rdečega tabora. Ne vemo, kako A. Z. o tem resno misli, izjavil pa se je, da si ne pusti kratiti svojih pravic in ne bo nikagr vprašal, kam da bo smel iti in kam ne; počteje soc. dem. kolovodij pa imenuje zloben terorizem. Obžalujemo, da je tovariš A. Z. vsled našega povabila padel v rdečo nemilost, zagotovimo mu pa naše priznanje, da je tako neustrasno izvršil dolžnost, ki ga veže do svojih volivcev, čeravno ti niso tudi bili soc. demokrati. Je trojica takih zveličarjev v skladišču južne železnice v Ljubljani, ki mislijo, da se jim mora vse klanjati. Ali jim svetujemo, naj bodo lepo mirni, sicer se bomo malo bolj pobrigali za njih početje in nepočetje. Tvarine je dosti, le zdi se nam škoda popirja in časa, da bi se z njimi pečali; vemo pa tudi, kdo jih je protežiral do tolike ošabnosti, — par tistih, ki jih nazivajo puhloglavce Ljudje, ki se podtikajo pod okni okoli in spijonirajo. kaj se notri pri luči godi, nam pač ne imponirajo, če nosijo nos še tako visoko. Kopito spada pod klop.

Med brati in sestrami.

Javna predavanja v »Slovenski krščanski socialni zvezi«. V sredo 12. oktobra bo predaval v dvorani Slovenske krščanske zveze ravnatelj deželne muzeja g. dr. Mantuani o predmetu »Umetnost v povojih«. Predavanje se prične točno ob

1/2 8. uri zvečer. Vstop za vsakega prost. Prihitite v obilnem številu!

Iz ljubljanske predilnice. V nedeljo dne 9. oktobra ob 9. uri dopoldne priredi skupina Jugoslovanske Strokovne Zveze za ljubljansko predilnico predavanje. Predavanje se vrši v prostorih Slovenske krščanske socialne zveze. Predaval bo državni poslanec Jožef Gostinčar. Delavci in delavke, iz predilnice in iz sosednjih skupin, in sploh, kateri se zanimajo za organizacijo J. S. Z., ste uljudno vabljeni, da se gotovo udeležite zanimivega predavanja. — Odbor.

Delavska brezposelnost. Tudi v Ljubljani imamo veliko brezposelnih delavcev, ki se željno okoli ozirajo iskajoč dela, pa ga ne morejo najti. Pod istim bremenom stokajo delavci po tovarnah, katere so delavni čas znižale, ker jim primanjkuje dela pozimi in z znižanjem delavnega časa se je naravno tudi plača znižala, in to ravno pozimi, ko ima delavec še več potreb kakor poletu. Treba je nakupiti drv za gorko stanovanje, treba je močnejše hrane, da greje človeka — plače pa vedno manj. Tako se je v Samassovi tovarni znižal delavni čas od devet na 7 ur in pri tem seveda tudi plača; in to bo šlo skozi celo zimo. Kakšne važnosti in pomena bi bilo, v takih žalostnih časih brezposelno zavarovanje, kjer bi dobil brezposelni delavec vsaj nekaj podpore. Hvala Bogu, da se bližajo tudi v Ljubljani časi, ko bomo tudi delavci v mestni zastop svoje zastopnike volili, da bodo vsaj ti v prilog delavstvu svoj glas povzdignili. Veliko mest na Nemškem imajo take brezposelne zavarovalnice, katere tudi mestni zastopi podpirajo, samo v našem mestu ni popolnoma nobene naprave, ki bi delavskim koristim služila!

Jesenice Pri nas je umrl član pogrebne družbe. Prav lep pogreb je v uniformi, seveda, ako ima stvar tudi značaj, kakršen se zahteva ob smrti tovariša delavca. Ali nekam čudno je pa vseeno, da ima to društvo tako malo članov. Ali je tega vzrok društvo, ali odbor, ali pa predsednik. Nekaj mora že biti, da delavstvo nima zaupanja do tega društva. Saj je predsednik inteligenten, kot večina članov, skrben, da je paradno obleko še preje na posodo iskal, kot je dotični član umrl, menda je v zvezi s smrtjo, razume se tudi na medicino, le v tem je malo prepočasen, ker društvo nima svoje paradne obleke. Pa kdo jo bo plačal, ker manjka članov? Jara gospoda pa ne dá nič iz svojega. Kakor vse kaže, bodo redki pogrebi pri tem društvu, kar pa mi vsakemu društvu iz srca želimo.

Javornik. Povsod so ljudje, ki ne poznajo gob, zato se pa tudi taki varujejo, da jih pri miru puste ter ne zavživajo. Le izobraženi sokoli menijo, da vse vedo, zato je pri nas neka taka družina, ki se rada baha z izobraženostjo ter zaničljivo na nesokole z »Kaj bodete vi butci« svojo učenost izliva, nabrala gob mušnic, ko vsak vé, za kaj so. Po obedu bi bila kmalu cela družina pomrla, da ni bilo hitre zdravniške pomoči. Eno žensko je zdravnik komaj otel pri življenju. Kadar bodo ti sokoli po tovarni prodajali svojo modrost, se jim bode prav lahko verjelo, ker imajo njih strupene jezike z mušnicami poknajpane. Menda so bili pa mnenja, saj strupenim jezikom strupene mušnice ne škodijo, pa so se vrezali.

Neka mladeniška organizacija se snuje v Idriji, ki je popolnoma zanemarjena in ima v sebi same mameluke, ki gredo na shode zaradi tega, da delajo nemir in da kričijo nad neljubo jim osebo, kakor se je bil nekdo izrazil, da mu je najljubše. Take mlade organizatorje ima edino le Tonče. Tako se hoče prosvitati socialna demokracija v Idriji. Delavec.

Idrija. Pretečene dni so odhajali tisti delavci, kateri so po »Naprejevi« zaslugi od žgalnice odslovljeni bili. Govori se, da so neli v konzum h derehtarju Štravsu nek popir, ki je zgleдал kakor kak diplom in de-

rehtarja kar čez pudl prosili da naj »Naprejevemu« uredniku njih zahvalo izroči, ker jih je rešil tiste smrdljive fabrike. Za istinitost tega seveda nismo odgovorni.

Kavino zrno, ta žlahtni sad, je dobil tekmovalko, ki je sicer ne bo izpodrinila, to tudi ni nameravano, ki pa onim mnogim, kateri naj ne bi uživali zrnate kave iz kateregasibodi vzroka, znatno olajšuje nje zdrževanje. — Kako se imenuje? — »Frankova« ržena kava z znamko »Perlo«! Ta žitna specialiteta je toli prijetnega okusa, da bi se mogel tudi najbolj izbirčen kavopivec sprizniti z njo; pri pokuševanju skoro ni verjeti, da se v zmetku teh krasnih, na našem domačem polju pridelanih in na poseben način praženih, rjavih zrnih ne nahaja prav nič indijske zrnate kave, toliko sličen je okus zavretka.

Prijetni grenki okus te ržene kave ima za posledico, da se le-ta čimdalje temraje pije. Manjka ji onega sladkega okusa ječmenove kave ki je vzrok, da se ta navadno kmalu pristudi in to je posebna prednost naše ržene kave.

Ako se primesi še eno nožno ost znane in priljubljene »Frankovega« pridatka za kavo v zabojčkih ali zavojih, se dobi zavretek še polnejšega okusa in lepe zlatorjave barve.

**Kdor svoj želodec ljubi,
ne pije drugega, kakor
želodčni likér**

**Marsikdo zdaj še živi,
Ker ga „FLORIAN“ krepí!**

Edini likér za slab želodec!

Ljudska kakovost liter K 2.40.
Kabinetna kakovost „ „ 4.80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT
LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLEJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

Zagrebska tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi,

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bode li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu : Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

Tovarniška znamka.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, stranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvannega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosito blagovilne se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

**Ljubljana, Stritarjeva (Špi-
talska) ulica 5, to je glavna
trgovina. Podružnice tvrdke
so: Pri Škofu, Pogačarjev
trg (Sadni trg) v veliki mestni
hiši Pri Miklavžu, Medena**

ulica

V vseh teh trgovinah se bode-
te prepričali v veliki zalogi blaga
vseh vrst v nizkih cenah in pri-
jazni postrežbi

**Pazite natančno na
imenovane tvrdke!**

Na deželo se pošiljajo
vzorci poštno prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pri-
četih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.
- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

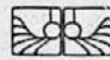
Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.
Cene najnižje.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

**priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke**

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6 ste-
klenic 1 krono.
Kapljice za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kapljice zoper želodčni krč,
steklenica 50 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kapljice proti zobobolu, ste-
klenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradav-
ice in trdo kožo, mala škat-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica
50 vin.
Posipalni prašek, proti ognj-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic
2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po
udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev
kurjih oči, bradavic in trde
kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast po-
spešujoče sredstvo, steklenica 20
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno pri-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2
kroni 50 vin., in 4 krono 50 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škatljica
70 vin., velika 1 krono 50 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKÉ
POSOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot:
izgotovljenih oblek domačega izdelka,
velika izbira klobukov in čepic, vseh
velikosti obuvala, perila, ovratnic, kov-
čekov za izseljence, srebrnih ur in ve-
rižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju
in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete
in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak
knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908
čez 72 milijonov K.

Lastna glavnica kron 420.537-92

Stanje vlog
čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela 'Union' za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2 0/10 brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik
zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 0/10 od vsakih 100 kron čistih 4-50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje
po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest.,
podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg.
Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar,
svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«
Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4 3/4 % to je: daje za 200 kron 9 kron
30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

